

*časopis
izhaja vsaki
četertek, in se
dobi u zalogi
za celo leto po
2 fr.; za pol
leta po 1 fr.
srebra.*

SLOVENSKA

Č B E L A,

**berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.**

*Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fr.
40 kr. za pol
leta 1 fr. 20
kr. sreb. Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.*

List. 2.

U Celju 10. Prosinca

1850.

Jaroslav.

Poleg kraljodvorskega rokopisa.

Konec .

Hrabrega Vneslava zverne sovražna strela iz
obsipa; vsa vojska žaluje nad njegovo smertjo. Pa
strašni nevolji krvavega boja se še drnga, ravno
tako grozovitna ubijavka pridruži: žeja goreča, ka-
tera je od boja trudnem in oslabelednem vojakom s
najstrašnejoj smertjo žugala. S pečenemi jeziki li-
žejo vojaki juterno roso iz trave. Pride tibi večer in
za njim hladna pokrepljiva nočca; pride za njoj tudi
jasno jutro, in u taboru (Lager) Tatarov je vse mirno
in tiho. Kadar se je pak dan naprej pomaknil, tu je
žarečę poldne pripeklo, so kerstjani od strašne žeje
omedlevali in kapali, in sapo pojemaje so njih usu-
šene ustne s hrapavim glasom mater božjo na pomoč
klicale. Roke proti nebu uzdigovaje so mnogi upili:
„Od same žeje nam je nemogoče se vojskovati!
Kdor ni sam svoj sovražnik, naj hiti in naj iše mi-
losti pri Tatarih.“ U tem jih še Veston poterduje, in
jih nagovarja, naj se za njim podajo, ker je hujše od
žeje vsahuiti, ko u boju poginiti; u sužnosti bi konč
vođe zadosti imeli.

Vratislav to slišati, serdit Vestona zaverne, čversto popade in kliče: „Sramota kersanstva! ali hočeš hrabre in zveste vojake pogubiti? Milost se le od Boga brez sramote sme pričakovati, pa ne v sužnosti od divjega Tatar!“ Po tem se oberne k vojakom, in jih zakolne (beschwören), da naj ne grejo sami u svojo gotovo smert, ker je najhujša vročina že popustila, in Bog, ki jih je krepil o poldnevni vročini, jim bo tudi pomoči dodelil, ako se njemu udajo. „Sram naj bo vsakega takih marnov,“ je dalje pristavil, „kateri se drugač med junake šteje! Ako od žeje usahnemo, se bo zgodilo po božji volji, ako se pa sami od sebe sovražnemu meču podveržemo, smo sami svoji ubijavci! Pred Bogom je sužnost gnusoba, in samega sebe do hlapca ponižati, je greh. Kdor je enakih misel, naj gre za manoj pred oltar matere božje!“

Ljudstvo se vzdigne in teče za njim u sveto vežo, ter moli iz serca h Gospodu, da bi ga otel sovražniku, da bi ga pokrepil in mu zmago dodeliti hotel!

In glej! kar se na žarečem nebu oblaček prikaže, vetrovi se vzdigujo, in celo obnebje ogerne čern plajš, iz katerega se spušajo s treskanjem in gromenjem žarke strele na šotore Tatarov, in dež lije kakor iz vedric, in oživi in okrepi na pol mertve vojake.

Kmalo se izvedri in vojaki se sopet, sdružijo. Od vsih krajev prostrane dežele plahitajo prijateljske bandere proti Holomucu. S svitlimi kacigami na glavi, s močnim orožjem, s polnimi tobolci (Köcher) na kovkah pritečejo vojaki na berzonogih konjičih. Rogovi in trobele zatulijo, bobni zadrobijo, vojske se popadejo, in boj se uame strašneji od poprejšnega. Bojni krič se zažene, jekleuo orožje zvenči in bliska, ostrupene

se po zraku zviždaje srečavajo, in kopje ob
 treskaje se s praskanjem lamle. Mah za ma-
 hom pade, ubod za ubodom sledi, žalostni in veseli
 glasovi se razlegajo po polji. Kmalo so tekli potoki
 rudeče kervi, in telesa so se zvrčale in gomilale,
 kakor drevje, kadar posekano pade; padali so na
 vse kraje od trupel odbiti udi, in kerstjani so pla-
 nili iz svojih konjev na sovražnika, kakor vihar, ki
 iz visokih hribov duvaje, cele dreva podira.

Čim dalje je bilo žalostno upitje umirajočih glas-
 neje, in ravno ko so se kerstjani že na beg obra-
 čali, prileti, ko gorski orel, Jaroslav. Njegove perse
 u katerih je junaško serce trepalo, so bile oboro-
 žane s jeklenem oklepom, izpod kacige mu je blis-
 kalo bistrovidno oko bojnega vodnika. In kakor se
 ranjen lev na lovca serdit postavi, tako je on s svo-
 jemi zvestimi Čehi na Tatare vrezaval. Zažene se
 na Kublaievega sina; njih sulice se srečaje tako
 jako zadenejo, da se s praskoj razletite. Jaroslav
 popade sovražnika, in ga s svojim mečem na mah
 na dvoje razkole, da kar mertav na tla treši. Ta-
 tari to zagledati se prestrašijo, pomečejo svoje orožje
 od sebe, in bežijo u divjem begu od kodar so bili
 prišli — proti izhodu, in tako se je iznebila Mora-
 vija svojega sovražnika.

Stari Vedež.

Donatska gora.

Pol milje od Rogatca, čednega terga za Sotloj,
 kipi na severo-izhodnem kraju s svojimi tremi verhi,
 sterma, za 2005 čevljev nad optujsko polje izvišena
 Donatska gora. Popotnem ki pridejo od severja in
 izhoda na optujsko ravnico, se ona prikaže, kakor
 velikanski kazavnik, za katerim dve ure naprej je
 Rogatska Slatina, shodiše bolnikov, ki tukaj zdravja
 išejo. Slatinski gosti jo po leti radi obišejo za voljo

krasnega vidma, ki se gledavcem iz njenega srednjega verha široko proti severju in izhodu razgleduje.

Že u starih časih je ta gora morala mnogo obiskavcov imeti. Jul. Cæs. Aquil. spominje u svojih letopisih, neki na tej gori na kamen usekan latinski napis, pod katerem je bilo najdeno dvoje človeško okostje. Pred nekolikoleti so tamošuji prebivavci na Donatskem podgorju u neki šupljini (Höhlung) dva dragocena starinska svečnika bili našli, katere so na Optuju preliti in si druge reči iz njih napraviti dali.

Na srednjem verhu še stoji podzidje nekdanje cerkvice sv. Donata, od katere stari možje rogatske fare povedajo, da je pred neko 70 letmi ob času velikega shoda, kadar se je ravno božja služba opravljala, zaporedoma tako hudo in strašno iz oblakov u njo treskalo, da se je kar porušila. Ob tisti priložnosti je več ljudi od strele omamljenih za zmirom zaspalo, katere so drugi na odčesanih vejah u dolino zavlekli. Eden njenih zvonov se je bil do pol gore na južni strani neoškodovan dokotal. Za tega voljo so na ravno tistem mestu, kjer je bil obstal, sadajno cerkvo sv. Donata postavili.

Pripovedajo tudi, da so se takrat kmetje, duhovnemu svarjenju ukljub, gerde razvade deržali; pri pridigah u cerkvah tabak kaditi, in ker se je taka tudi u cerkvi sv. Donata godila, jo je pravičen Bog s nebeškim ognjem razvalil.

Imena: Rogatec in podružnica sv. Donatu posvečena u Rogatčki fari, spominata na dva po cerkveni dogodivšini zhaná brata: Rogatiana in Donatiana katera sta perve čase razširenja kersanstva na Francozkim kersansko vero sprejela, jo dalje širila in zavoljo nje smert storila.—Skoro bi mislil, da sta Rogatec in Donatska gora svoje imena po njih dobila.

Lepa šega.

Švajcarskim kantonu Aargau vladuje od nepomenljivih časov lepa navada, da vsaki novoporočen par 6 sadnih dreves dan poroke, in dva o vsakimu keršenju svojih otrok zasaditi mora. Od tega pride, da je ta kanton neizrečeno lep raj, ter s sadjem tako obilno oblagodarovan, kakor nobeden drugih u tej deželi. —

Kaj mislite, dragi Slovenci, ko bi se taka lepa šega tudi pri nas vpeljala, alj bi ne postala tudi naša dežela u kratkim neizrečeno lep vert?

Novi Vedež.

Napredovanje Slovanstva.

Kar se je u slavjanskem jezikoslovstvu do zdaj pogrešalo, je po neutrudni marljivosti g. Dr. F. Miklosicha dostavljeno. Besednik namreč staroslovenskega jezika, ključ do najdražjega zaklada slavjanskega je po njemu sestavljen, izišel. Dobro bi bilo, in mnogim bi se bilo s njim veliko bolj ustreglo, ko bi bili ravno tisti zaklad staroslovenskega jezika tudi na drugem, že znanem jeziku dobili, kér bi po takem u njem lahko vsaki izraz urno poiskali, in ga u pisanju rabili berž ko bi zastran kakega novoslovenskega izraza u zadregi bili.

Slovanšina tudi na Francozkim lepo napreduje in mnogo prijatlov dobiva. Tako se je u Parizu slovanska knjižnica osnovala, katira dozdej 15,000 bukev iz vsih slovanskih narečjih obseže. Pred kratkim jo je še slavni pisatelj Adam Mickiêvič zopet z več ko 300 poljskih, rusovskih in ilirskih knjig obogatil.

Jagode.

Zasluga za domovino je zernu podobna. Ako ga u roki nosiš in ga vsakemu kašes rekoč: glej!

lepo zerno imam, boš malo koristi imel iz njega.
Ako pa zerno u zemljo zakopaš, in nekaj časa
terpiš, boš dočakal, in zagledal biljko iz njega, ka-
tera ti bo pozneje tudi sadu obrodila.

Ljubezen do narodnosti in domovine, je kakor
njiva; ako ti suša, alj toča letnino pokonča: ne jo-
kaj; ampak podorji nepožeto žito, posej in obdelaj
ravno tisto njivo, in tvoja prihodna žetva ti bo po-
prejueo zgubo obilueo povernila.

Ako siromak, alj človek nižjega stana resnico
govori, katera se višjim nedopada, je po njihovi raz-
sodi, nezveden prevzetnež; kadar pak jim v korist,
in sebi v kvar molči, se praznim pohvalam obraniti
nemore.

Najsrečnejši.

Polegnemškega.

Nek'mu kralju na vse ude
Svoj bolezen 'zlije strup;
Se ozdravit brez pomude
Kralj zdravnike skliče vkup;
Pa najbolje njih zdravilo,
Skor je kralja zadušilo.

Berž se toraj vsej deržavi
Da na znanje ta ukaz:
Da veselje naj se vstavi,
Da naj vtihne petja glas;
Naj za zdravje poglavarja,
Vsak se s Bogom pogovarja.

Vse umolkne tud' na dvoru,
Star šaljivec kraljev clo,
Živ klopotec u govoru,
Zdaj nad leki, ki napčno

Zbor zdravnikov kralju davlje,
Tiho s glavo odkimavlje.

Alj pozneje se razkači,
Ter nad njimi zagromi:
„Velkoustni vi glavači!
S vsemi svojimi znanostmi
(Ble latinske, ali grečke)
Še nesprav'te psa spod pečke!“

Moj'mu kralju že na čelo,
Glejte! smertni brizga pot;
To j' mazarstva vaš'ga delo,
Toraj sprav'te se odtod!
Tam prebiva mož u šumi,
Ki s smerti vpret' razumi.

On nabral si v černi šoli,
Kar nobeden vas ne ve:
On bolezen vsako 'zmoli;
Nja se škrti clo bojé;
Vsa prihodnost mu je jasna,
Smert je njemu gola basna.*)

„Šema!“ pravi mlaj' zdravnikov,
„Kaj neumno tu čvekaš!“
„Molč'! najbolji zmed strežnikov,“
Kralj poreče „moj je Blaž.
Le odprav' jih! teb' na roki,
Pojdem k tist'mu sam preroki.“

V nekim logu zunaj mesta,
Je prerokov bil berlog,
Kar na ravnost k njemu gresta
Zvesti Blaž in kralj ubog.—
Star pušavnik že deseti
Vidil ravno rod je 'zmreti,

*) Fabel.

Kralj kašljaje ga pozdravi:
 „Dober večer sveti mož!
 Zglas' mi, če je še v navari,
 Me ozdravit kakih rož?
 Ali moram kar za celo
 V kertovo že zdaj deželo?“

„Tega tebi zdaj povedat'“
 Pravi sivček „še neznam,
 Zvesto moram pred pregledat,
 Tek ozvezdja gor nad nam';
 Jutri glas ob beli zori
 Bom prinesel ti od zgori.“

S tem odide, zasadivši
 Strah s upanjem v Njih Svetlost,
 Drugo jutro se vernivši,
 Vzel je sabo vso modrost,
 Ter gledaje v knigo neko,
 Iz nje bere to izreko:

„Na Svetlosti Vaše glavi
 Smerti kosa res sloni,
 Vender čisto lahko zdravi
 Bote vstali brez skerbi,
 Berž ko srajca Vam na pleče
 Najsrečnej'ga se obleče“.

(*Poprimek sledi.*)

Povabilo na naročbo

Vedeža.

Čedni časopis „Vedež“, kateri, kakor učenik, šolsko mladost s koristnimi znanostmi oskerbljuje, in ji vrata do naših bratov Ilirov (Jugoslavenov) prijateljsko odpira, in sploh uzajemnosti slavenski pot nakapa, zasluži, da bi si ga vsi mladi Slovenci iz Ljubljane oskerbeli, odkodar ga po pošti za celo leto po 2 fr. 10 kr.; za pol leta po 1 fr. 5 kr. srebra vsaki teden po enkrat dobijo.

Odgovorni urednik J. Drobnič. Natiskar in založnik J. K. Jeretin.